

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо реалізації положень Закону України «Про спорт» (реєстр. № 15170 від 13.04.2026), поданий народними депутатами України Мотовиловцем А. В. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Законопроект «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо реалізації положень Закону України «Про спорт» (далі – законопроект № 15170) за змістом є системно пов'язаним із проектом Закону України «Про спорт» (реєстр. № 15169 від 13.04.2026) (далі – законопроект №15169).

Метою прийняття законопроекту № 15170 відповідно до пояснювальної записки є врегулювання механізмів податкового забезпечення реалізації сучасної децентралізованої моделі управління спортивної сфери, а також уникнення юридичних колізій при реалізації проекту Закону України «Про спорт» (станом на сьогодні чинний Закон України «Про фізичну культуру і спорт»).

З урахуванням зазначеного законопроектом № 15170 запропоновано внести зміни до Податкового кодексу України (далі – Кодекс), а саме:

в частині податку на прибуток підприємств:

до підпункту 140.5.14 пункту 140.5 статті 140 Кодексу шляхом розширення переліку спортивних неприбуткових організацій (*а саме: поширити на всі спортивні федерації (а не тільки на спортивні федерації з олімпійських видів спорту) та додати до переліку спортивні клуби*) і надати можливість платнику податку на прибуток підприємств при здійсненні безоплатного перерахування (надання) коштів (товарів, робіт, послуг) суб'єктам, які є неприбутковими організаціями, внесеними до Реєстру неприбуткових установ та організацій, відносити до складу витрат суму, що не перевищує 8 відсотків оподаткованого прибутку попереднього звітного (податкового) року (*пункт 1 розділу I законопроекту*);

в частині податку на доходи фізичних осіб, зокрема:

до підпункту 164.2.17 пункту 164.2 статті 164 Кодексу щодо розширення переліку доходів, одержаних платником податку, які не вважаються додатковим благом, а саме доходів, наданих (виплачених) платнику податку – учаснику оздоровчих заходів (*пункт 2 розділу I законопроекту*);

до підпункту 165.1.42 пункту 165.1 статті 165 Кодексу в частині не включення до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку сум коштів, наданих благодійними організаціями, громадськими об'єднаннями, включеними до Реєстру неприбуткових установ та організацій, всеукраїнськими громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю та їх спілками платникам податку – учасникам оздоровчих заходів, які провадяться такими організаціями, як компенсація витрат на проживання, харчування та

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 3FAA9288358EC003040000099F72E001B9AE800

Підписувач Воробей Світлана Іванівна

Дійсний з 22.09.2025 17:01:26 по 22.09.2027 17:01:26

Міністерство фінансів України

11210-03-3/12200 від 01.05.2026

проїзд до місця проведення заходів та у зворотному напрямку (*пункт 3 розділу I законопроекту*);

в частині податку на додану вартість:

замінити у підпункті «і» підпункту 197.1.2 пункту 197.1 статті 197 Кодексу термінологію, а саме слова «фізичної культури і спорту» замінити словами «спорту та масового спорту» (*пункт 4 розділу I законопроекту*);

в частині рентної плати за спеціальне використання води:

змінити термінологію, а саме: слова «підприємства, установи та організації фізкультури та спорту» замінити словами «спортивними організаціями» (*пункт 5 розділу I законопроекту*);

в частині податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, та земельного податку (пункти 6 та 8 розділу I законопроекту):

розширити перелік осіб, які звільняються від сплати земельного податку, а також об'єктів, які не є об'єктами оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, зокрема спортивними клубами, які зареєстровані як громадські організації;

змінити термінологію в частині визначення пільг по сплаті земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, а саме: слова «фізкультурно-спортивні товариства» замінити словами «громадські об'єднання спортивної спрямованості», а слова «заклади фізичної культури та спорту» замінити словами «спортивні організації»

в частині туристичного збору:

змінити термінологію в частині визначення пільг по сплаті туристичного збору, а саме слова «фізкультурно-оздоровчих закладів» замінити словами «спортивних організацій» (*пункт 7 розділу I законопроекту*).

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Прийняття та реалізація положень законопроекту № 15170 вплине на показники бюджетів.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту № 15170 може мати негативний вплив на показники бюджетів в частині надходження податку на прибуток підприємств, податку на доходи фізичних осіб, військового збору, земельного податку, податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

Проте у пояснювальній записці до законопроекту № 15170 не надано обґрунтованих фінансово-економічних розрахунків і пропозицій щодо оцінки впливу на показники бюджету.

Таким чином, визначити вартісний обсяг таких втрат немає можливості через відсутність необхідних для розрахунку даних, а саме:

кількості платників, які надаватимуть допомогу спортивним організаціям, та суми коштів, вартості товарів, обсягів та вартості виконаних робіт і наданих послуг, які буде безоплатно перераховано (надано) платниками податку спортивним організаціям, які є неприбутковими організаціями;

кількості платників – учасників оздоровчих заходів, які проводяться благодійними організаціями, громадськими об'єднаннями, включеними до Реєстру неприбуткових установ та організацій, всеукраїнськими громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю та їх спілками та сум коштів, які надаватимуться такими організаціями в рамках цих оздоровчих заходів;

площі та нормативної грошової оцінки земельних ділянок та площі об'єктів нерухомості, що перебувають у власності спортивних клубів (які зареєстровані як громадські організації) і які не підпадатимуть під оподаткування земельним податком та податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Пропозиції відсутні.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Законопроект № 15170 не відповідає нормам статті 27 Бюджетного кодексу України, відповідно до якої до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (зокрема відповідні розрахунки).

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Передбачені законопроектом № 15170 зміни до Кодексу в частині податку на прибуток підприємств, податку на доходи фізичних осіб, місцевих податків не підтримуються виходячи з наступного.

В частині податку на прибуток підприємств

Положення Кодексу встановлюють певні обмеження при розрахунку об'єкта оподаткування щодо врахування витрат на суму коштів (товарів, робіт, послуг), безоплатно перерахованих (наданих) неприбутковим організаціям. Основна мета таких обмежень в Кодексі полягає в тому, що витрати платника податку, не пов'язані з отриманням доходу, повинні бути проведені за рахунок прибутку, що залишається після оподаткування.

Зокрема, положення діючої редакції Кодексу передбачають можливість платникам податку, які здійснювали протягом звітного (податкового) періоду операції з безоплатного перераховування (надання) коштів, товарів, робіт, послуг суб'єктам сфери фізичної культури і спорту, а саме дитячо-юнацьким спортивним школам, центрам олімпійської підготовки, школам вищої спортивної майстерності, центрам фізичної культури і спорту інвалідів, спортивним федераціям з олімпійських видів спорту, що є неприбутковими організаціями, внесеними до Реєстру неприбуткових установ та організацій, враховувати зазначені витрати при визначенні фінансового результату до оподаткування з урахуванням обмеження, встановленого підпунктом 140.5.14 пункту 140.5 статті 140 Кодексу, а саме у розмірі, що не перевищує 8 відсотків оподаткованого прибутку попереднього звітного року.

Законопроектом № 15170 пропонується розширити вищенаведений перелік, а саме: поширити можливість надання допомоги на всі спортивні федерації, а не тільки на спортивні федерації з олімпійських видів спорту, а також спортивні клуби.

Оскільки законодавчі пропозиції розширюють перелік отримувачів благодійної допомоги, якими будуть спортивні неприбуткові організації, включаючи спортивні федерації та спортивні клуби, реалізація положень законопроекту № 15170 призведе до зменшення об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств, що, в свою чергу, негативно вплине на надходження податку до бюджетів.

В частині податку на доходи фізичних осіб

Відповідно до статті 1 законопроекту № 15169 оздоровчі заходи – заходи, що здійснюються організаторами оздоровчих заходів для залучення всіх груп населення до масового спорту.

Таким чином запропоновані законодавчі пропозиції значно розширять перелік доходів, одержаних платником податку, які не вважаються додатковим благом та які не включатимуться до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку, що може призвести до втрат надходжень з податку на доходи фізичних осіб та військового збору до бюджетів всіх рівнів.

Слід зазначити, що податок на доходи фізичних осіб належить до основних бюджетоутворюючих джерел надходжень у структурі доходів місцевих бюджетів, за рахунок яких здійснюються видатки на соціальний та економічний розвиток громади, зокрема: дитсадки та школи, лікарні та амбулаторії, соціальні допомоги та субсидії населенню, пільговий проїзд окремих категорій громадян, пожежну охорону та муніципальні формування з охорони громадського порядку, розвиток ЖКГ та будівництво доріг тощо.

Крім того, зменшення надходжень військового збору призведе до втрат державного бюджету, що може спричинити зменшення джерел фінансування заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України.

В частині місцевих податків

Запропонована редакція законопроекту № 15170 передбачає не лише змінити термінологію і привести її у відповідність до Закону України «Про спорт» (який на сьогодні знаходиться в стадії законопроекту), а й розширити перелік осіб, які звільняються від сплати земельного податку, а також об'єктів, які не є об'єктами оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, зокрема спортивними клубами, які зареєстровані як громадські організації. Проте слід зазначити, що земельний податок та податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, для більшості місцевих громад є бюджетоутворюючими податками, за рахунок яких фінансуються місцеві видатки.

Тому розширення переліку пільг призведе до втрат місцевих бюджетів та, як наслідок, негативно позначиться на фінансовій спроможності органів місцевого самоврядування, що може спричинити недофінансування, зокрема, комунальних служб, закладів охорони здоров'я, освіти, заходів, пов'язаних з відбудовою

зруйнованих об'єктів інфраструктури, а також зменшити видатки на обороноздатність держави та соціальне забезпечення населення.

Слід зауважити, що в умовах воєнного стану надзвичайно важливим є забезпечення оперативного, належного та безперервного наповнення і виконання бюджету з метою здійснення фінансування оборонних заходів держави та підтримки населення у період війни. В таких умовах є нагальним вжиття заходів, які допоможуть уникнути втрат доходів бюджетів усіх рівнів.

Водночас відповідно до статті 103 Бюджетного кодексу України надання державою податкових пільг, які зменшують доходи місцевих бюджетів, має супроводжуватися наданням додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на компенсацію відповідних втрат доходів місцевих бюджетів.

Тому, запропоноване встановлення пільгових умов оподаткування призведе до необхідності пошуку компенсаторів таких втрат і збалансування бюджетних надходжень.

Водночас, враховуючи те, що податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, та земельний податок належить до місцевих податків і зборів, органи місцевого самоврядування, реалізуючи право, надане статтею 26 Закону України від 21.05.1997 № 280 «Про місцеве самоврядування в Україні», та зважаючи на статті 12, 266 та 284 Кодексу, з огляду на зовнішні і внутрішні фактори, що впливають на розвиток відповідних територій, мають можливість своїми рішеннями встановлювати ставки місцевих податків і зборів в діапазоні від «0» до максимально встановлених Кодексом розмірів та надавати пільги з їх сплати для певних категорій платників, а на період дії воєнного стану встановлювати індивідуальні пільги зі сплати місцевих податків і зборів.

Також слід зауважити, що законодавчі пропозиції, що розглядаються, не узгоджуються із пунктом 14 Меморандуму про економічну та фінансову політику від 13.02.2026, укладеного між Україною та Міжнародним валютним фондом, відповідно до якого Україна взяла на себе зобов'язання продовжити уникати будь-яких податкових субсидій, стимулів або інших адміністративних заходів, розмивають базу оподаткування, і утримуватися від введення нових категорій платників податків в існуючі преференційні режими.

Крім того зазначаємо, що пункт 1 розділу II законопроекту № 15170 стосовно набрання чинності законопроекту з дня, наступного за днем його опублікування, не узгоджується з положеннями проекту Закону України «Про спорт» (реєстр. № 15169 від 13.04.2026), який є пов'язаним з законопроектом № 15170, і набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через чотири роки з дня набрання чинності, що на практиці може призвести до законодавчої колізії.

Враховуючи вищевикладене, проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо реалізації положень Закону України «Про спорт» (реєстр. № 15170 від 13.04.2026) не підтримується.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Світлана ВОРОБЕЙ